

Centar za obuku u sudstvu
i državnom tužilaštvu

Državno tužilaštvo
Crne Gore

UPOZNAJTE TUŽILAŠTVO

PRIRUČNIK ZA MALOLJETNIKE

PRIRUČNIK ZA MALOLJETNIKE

Upoznajte tužilaštvo

Jun 2023. godine

Naziv publikacije:
Priručnik za maloljetnike –
Upoznajte tužilaštvo

Autorke:
Sanja Jovičević
Dragana Maljević

Priprema i štampa:
3M Makarije

Tiraž:
200

Sufinansira
Evropska unija

EVROPSKA UNIJA

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Sufinansira i sprovodi
Savjet Evrope

Štampanje priručnika je omogućeno uz finansijsku podršku Evropske unije i Savjeta Evrope. Sadržaj je isključiva odgovornost autorki i ni u kom slučaju ne predstavlja zvanične stavove Evropske unije ni Savjeta Evrope.

SADRŽAJ

UVOD	7
KRIVIČNO DJELO	8
PREKRŠAJ	9
KRIVIČNA PRIJAVA	10
DA LI MALOLJETNA LICA MOGU KRIVIČNO DA ODGOVARAJU?	11
ALTERNATIVNE MJERE PREMA MALOLJETNIM UČINIOCIMA KRIVIČNIH DJELA ...	14
OPOMENA	15
VASPITNI NALOG	17
KRIVIČNE SANKCIJE	18
VASPITNE MJERE	21
MALOLJETNIČKI ZATVOR	22
MJERE BEZBJEDNOSTI	23
ZAŠTITA MALOLJETNIH LICA U KRIVIČNOM POSTUPKU	23
PRAVA MALOLJETNIKA	24
ZNAČENJE POJMOVA	28
ZAKLJUČAK	31

UVOD

Dragi naši srednjoškolci,

u potpunosti svjesne da imate veliki broj obaveza i da vam je gradivo često preopširno, naša namjera nije da vam ovim Priručnikom nametnemo još jednu obavezu, već da vam približimo rad pravosuđa i istovremeno vas upoznamo sa procedurom koja se odnosi na postupke u koje su uključena maloljetna lica.

Vi nam možete pomoći da poboljšamo situaciju u društvu u Crnoj Gori i nemojte da zanemarite tu svoj moć. Na koji način to možete da uradite?

Tako što ćete prijaviti policiji ili državnom tužilaštvu ukoliko imate informaciju ili ste vidjeli da je neko učinio krivično djelo. Treba da znate da je to građanska dužnost svakog od nas – da prijavimo krivično djelo, ukoliko znamo da je ono učinjeno.

Kada ste u pitanju, vi, srednjoškolci, maloljetnici, ukoliko ste žrtva bilo kog vida nasilja onda smo svi u obavezi da to krivično djelo i prijavimo!

Na stranicama koje su pred vama nastojaćemo da objasnimo i koja su to prava maloljetnika u krivičnom postupku, ukoliko do njega dođe.

Zahvaljujemo se Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu koji je podržao izradu ovog Priručnika, kao i Programskoj kancelariji Savjeta Evrope u Podgorici koja je u okviru projekta "Osnaživanje odgovornosti u pravosudnom sistemu i unapređenje prava žrtava u Crnoj Gori" obezbijedila njegovu štampu.

Sanja Jovičević
Dragana Maljević

KRIVIČNO DJELO

Državno tužilaštvo je nadležno za gonjenje učinilaca krivičnih djela. Da biste lakše razumjeli ovu definiciju, koja je usklađena sa zakonom, neophodno je da znate šta, u stvari, krivično djelo predstavlja. Pojam krivičnog djela definiše se zakonom i podrazumijeva protivpravno ponašanje, koje je kao takvo prepoznato i zakonom definisano kao krivično djelo. Dakle, nešto može biti krivično djelo samo ako je zakonom definisano i propisano kao takvo.

Državno tužilaštvo nije organ koji otkriva, već organ koji goni učinioca krivičnih djela. Za identifikaciju učinilaca krivičnih djela zadužena je policija koja postupa po nalogima državnih tužilaca.

**Nije svaki društveni
događaj koji izaziva pažnju
javnosti
krivično djelo.**

**Postoje i drugi nadležni
državni organi koji u
okviru svojih nadležnosti
mogu da preispituju
nepropisna ponašanja
pojedinaца ili grupa.**

Državno tužilaštvo je organ koji goni učinioce krivičnih djela, odnosno preduzima zakonom propisane radnje u odnosu na njih.

Za otkrivanje učinilaca krivičnih djela i utvrđivanje njihovog identiteta zadužena je policija koja postupa po nalogima državnih tužilaca.

PREKRŠAJ

Prekršaj je zakonom definisan kao radnja koja predstavlja povredu javnog poretka, koja je utvrđena zakonom ili drugim propisom i za koju je propisana sankcija.

To znači da prekršaj, takođe, predstavlja oblik kršenja zakona, ali najjednostavnije rečeno, ima blaže posljedice u odnosu na krivično djelo.

Da bi vam bilo jasnije navešćemo konkretan primjer.

Ukoliko neko na primjer vozi automobil, a nije vezao pojas ili uključio svjetla, u tom slučaju rizikuje da dobije prekršajnu kaznu. Naravno, da bi se automobil uopšte vozio neophodno je da osoba koja ga vozi ima položen vozački ispit i vozačku dozvolu.

Osim toga, veoma je važno da je riječ o osobi koja nije u alkoholisanom stanju jer bi u suprotnom morali da govorimo o drugim vrstama kazni, ali vi sebe, uvjereni smo, nećete dovesti u takve situacije.

Kazne za prekršaj:

- 1) kazna zatvora;**
- 2) novčana kazna;**
- 3) novčana kazna ili kazna zatvora;**
- 4) rad u javnom interesu.**

KRIVIČNA PRIJAVA

Dokument kojim se državni tužilac obavještava da je učinjeno krivično djelo naziva se krivična prijava.

Državno tužilaštvo pokreće postupak na osnovu dobijene informacije i zato je veoma važno da krivična prijava sadrži mjesto, vrijeme, način izvršenja krivičnog djela i što više drugih detalja koji bi državnom tužilaštvu pomogli da na adekvatan način rasvijetli događaj koji se prijavljuje i da donese odluku da li da prihvati ili odbaci krivičnu prijavu.

Važno je da znate da se svaka krivična prijava provjerava. Na samom početku se provjerava da li se prijavljeni događaj zaista i desio. Ukoliko se utvrdi da jeste provjeravaju se i drugi navodi iz krivične prijave.

Osoba koja podnosi krivičnu prijavu biće upozorena na posljedice lažnog prijavljivanja, s obzirom na to da je lažno prijavljivanje definisano kao krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora od 3 mjeseca do 3 godine.

Zbog lažnog prijavljivanja odgovaraju i oni koji svjesno na sebe preuzimaju odgovornost za djelo koje nisu učinili.

Ukoliko neko za krivično djelo prijavi osobu za koju zna da to zapravo nije učinila odgovaraće zbog krivičnog djela lažno prijavljivanje za koje je predviđena kazna od 3 mjeseca do 3 godine zatvora.

Krivična prijava se podnosi tužiocu. To ne znači da ćete pogriješiti ukoliko je podnesete policiji, sudu ili nekom drugom državnom organu, zato što oni imaju obavezu da tu krivičnu prijavu prime i proslijede je državnom tužiocu, jer jedino državni tužilac može da donese konačnu odluku o krivičnoj prijavi.

Važno je da znate da krivična prijava nema obavezujuću formu i da može da se podnese pisanim putem, usmeno, pod punim imenom i prezimenom, ali i anonimno.

Krivična prijava predstavlja dokument kojim se državni tužioci obavještavaju da je određeno lice učinilo krivično djelo.

DA LI MALOLJETNA LICA MOGU KRIVIČNO DA ODGOVARAJU?

Da biste dobili adekvatan odgovor na ovo pitanje treba da znate da u Crnoj Gori postoji poseban Zakon o postupanju prema maloljet-

nim licima u krivičnom postupku. Ovaj Zakon usvojen je kako bi se razdvojili postupci koji se vode prema maloljetnim licima u odnosu na one koji su pokrenuti protiv punoljetnih lica.

Važno je napomenuti da se maloljetna, baš kao i punoljetna lica, smatraju nevinim sve dok se ne dokaže suprotno. Riječ je o pretpostavci nevinosti koja je propisana i Ustavom, najvišim pravnim aktom, prema kom se svako smatra nevinim dok se njegova krivica ne utvrdi pravosnažnom odlukom suda.

**Pretpostavka nevinosti -
svako se smatra nevinim
dok se ne dokaže
suprotno.**

Poseban Zakon o postupanju prema maloljetnim licima u krivičnom postupku donijet je u cilju zaštite prava maloljetnika i vodeći računa o njihovoj psihofizičkoj razvijenosti.

Odgovor na pitanje da li maloljetna lica mogu da odgovaraju zavisi od godina koje maloljetno lice ima.

Sva lica do 14 godina imaju status djeteta i protiv njih se ne može voditi krivični postupak, što znači da se u odnosu na njih ne mogu primjenjivati sankcije ili bilo koje druge mjere koje su predviđene Zakonom o postupanju prema maloljetnim licima u krivičnom postupku.

Zakonom je predviđena i takozvana kategorizacija od koje zavisi koje se konkretne mjere mogu preduzeti ukoliko je maloljetno lice učinilo neko krivično djelo.

Definisali smo da je, zakonski posmatrano, do 14 godina riječ o djetetu koje ne može krivično odgovarati. Ukoliko dijete prekrši zakon, u tom slučaju postupaju Centri za socijalni rad.

Zakonom je propisano da je maloljetnik lice koje ima između 14 i 18 godina.

I u ovom dijelu imamo propisane razlike od kojih zavisi na koji način se može postupati u odnosu na maloljetno lice.

Ukoliko govorimo o licu koje ima između 14 i 16 godina, njega/nju zakon definiše kao mlađeg maloljetnika, dok je stariji maloljetnik lice koje ima između 16 i 18 godina.

Razlika koja je definisana između mlađeg i starijeg maloljetnika propisana je zbog posebnih stvojtava maloljetnih lica i upravo od toga da li je riječ o mlađem ili starijem maloljetniku zavisi na koji način će maloljetno lice odgovarati ukoliko učini krivično djelo.

Ukoliko maloljetno lice ima do 14 godina, zakonom je definisano kao dijete i u odnosu na njega se ne mogu primjenjivati sankcije.

Mlađi maloljetnik - lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela imalo između 14 i 16 godina.

**Stariji maloljetnik -
lice koje je u vrijeme
izvršenja krivičnog
djela imalo između
16 i 18 godina.**

ALTERNATIVNE MJERE PREMA MALOLJETNIM UČINIOCIMA KRIVIČNIH DJELA

Vaši vršnjaci često postavljaju pitanje koje se kazne mogu izreći maloljetnicima i upravo zbog toga je bitna prethodno navedena kategorizacija koja se odnosi na uzrast, odnosno na godine, jer od nje zavise sankcije koje se mogu izreći maloljetnim licima, kako se to u skladu sa zakonom kaže.

Najblaži vid mjera koje se mogu preduzeti prema maloljetniku su takozvane alternativne mjere i u njih spadaju opomena i vaspitni nalog.

Svrha alternativnih mjera je da se prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela ne pokreće postupak ili da se postupak obustavi, a da se primjenom tih mjera utiče na pravilan razvoj maloljetnika i jačanje njegove lične odgovornosti kako ubuduće ne bi činio krivična djela.

**Alternativne mjere -
opomena i vaspitni
nalog**

OPOMENA

Opomena se može odrediti maloljetnom učiniocu krivičnog djela za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

Postoje konkretni zakonski uslovi od kojih zavisi da li će se maloljetnom učiniocu krivičnog djela izreći opomena.

Prvi uslov je da postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo. Osnovana sumnja znači da postoji visok stepen izvjesnosti, odnosno dokaza da je određeno lice učinilo krivično djelo.

Drugi uslov za izricanje opomene jeste da maloljetnik da svoj pristanak uz saglasnost zakonskog zastupnika, a treći da prema maloljetniku nije ranije primijenjen vaspitni nalog ili izrečena krivična sankcija.

Opomenu izriče državni tužilac za maloljetnike ili određuje ovlašćeni policijski službenik sa posebnim znanjima iz oblasti zaštite prava maloljetenih lica, odnosno policajac za maloljetnike, uz pisano odobrenje državnog tužioca.

Prilikom izricanja, odnosno određivanja opomene naročito se cijeni odnos maloljetnika prema krivičnom djelu i oštećenom.

Oštećeni je lice prema kom je učinjeno krivično djelo.

**Opomena je alternativna
mjera koja se može
odrediti maloljetniku
za krivična djela za koja
je propisana novčana ili
kazna zatvora do 3 godine.**

VASPITNI NALOG

Za krivično djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina prema maloljetnom učionocu krivičnog djela može se izreći jedan ili više vaspitnih naloga. To su zapravo zadaci koje tužilac za maloljetnike može da odredi maloljetnom licu kada prekrši zakon.

Vaspitni nalozi su:

1. poravnanje sa oštećenim;
2. redovno pohađanje škole ili redovno odlaženje na posao;
3. uključivanje u određene sportske aktivnosti;
4. obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada;
5. plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove;
6. podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge;
7. uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji;
8. pohađanje kurseva za stručno osposobljavanje ili priprema i polaganje ispita;
9. uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima.

Vaspitni nalog je alternativna mjera koja se može odrediti maloljetniku za krivična djela za koja je propisana novčana ili kazna zatvora do 10 godine.

Odluku o tome koji će se od vaspitnih naloga primijeniti u konkretnom slučaju donosi državni tužilac za maloljetnike.

Prilikom izbora vaspitnog naloga, državni tužilac za maloljetnike uzima u obzir interes maloljetnika i oštećenog i istovremeno vodi računa o spremnosti maloljetnika da sarađuje u ispunjavanju vaspitnog naloga, koji je prilagođen maloljetniku i uslovima u kojima živi. Osim toga, vodi se računa o tome da se primjenom vaspitnog naloga ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika.

Primjena vaspitnog naloga može da traje najduže šest mjeseci, a u tom roku može se ukine ili zamijeni drugim vaspitnim nalogom.

Izbor i primjena vaspitnog naloga određuje se u saradnji sa zakonskim zatupnikom maloljetnika, a to može da bude roditelj, usvojilac ili staralac maloljetnika.

Primjena vaspitnog naloga traje najduže 6 mjeseci. U tom periodu on može da se ukine ili zamijeni drugim vaspitnim nalogom.

KRIVIČNE SANKCIJE

Maloljetniku za učinjeno krivično djelo mogu se izreći i sankcije, koje određuje nadležni sud. Krivične sankcije su zapravo mjere koje izriče sudija za maloljetnike kad sud utvrdi da je maloljetno lice prekršilo zakon.

Do toga dolazi ukoliko u konkretnom slučaju tužilac za maloljetnike smatra da se radi o ozbiljnom kršenju zakona ili ukoliko maloljetno lice ne prihvata da je učinilo krivično djelo koje mu se stavlja na teret i to želi da dokaže u postupku pred sudom. U tom slučaju se predmet šalje na dalje rješavanje sudu.

Kao i u Državnom tužilaštvu, gdje u predmetima koji se odnose na maloljetna lica postupaju državni tužioci za maloljetnike, tako i u Sudu predmete koji se odnose na maloljetna lica rješavaju sudije za maloljetnike.

Nakon što sasluša sve učesnike u postupku, sudija za maloljetnike može da donese odluku da obustavi postupak. Ukoliko, pak, donese odluku da je maloljetno lice prekršilo zakon, u tom slučaju može da odredi neku od krivičnih sankcija, koje su propisane zakonom.

**Odluku o tome da li
će se maloljetnom licu
odrediti neka od krivičnih
sankcija donosi sudija za
maloljetnike.**

Krivične sankcije mogu biti:

1. vaspitne mjere;
2. kazna maloljetničkog zatvora;
3. mjere bezbjednosti.

Svrha krivičnih sankcija je da se pružanjem zaštite i pomoći maloljetnim učiniocima krivičnih djela, nadzorom, opštim i stručnim osposobljavanjem i razvijanjem lične odgovornosti, obezbijedi vaspitanje i pravilan razvoj, sa ciljem da ubuduće ne čine krivična djela.

Kategorizacija maloljetnika na mlađe i starije važna je i kada govorimo o krivičnim sankcijama. Lice koje je napunilo 14, a nije napunilo 16 godina definisali smo kao mlađeg maloljetnika i njemu se, kao sankcija, mogu odrediti samo i jedino vaspitne mjere.

VASPITNE MJERE

Postoji više vrsta vaspitnih mjera:

1. mjere upozorenja i usmjeravanja (sudski ukor, posebne obaveze);
2. mjere pojačanog nadzora (pojačan nadzor od strane zakonskog zastupnika, pojačan nadzor u drugoj porodici, pojačan nadzor od strane organa starateljstva, pojačan nadzor uz dnevni boravak u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji za vaspitanje i obrazovanje maloljetnika);
3. institucionalne mjere (upućivanje u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa, upućivanje u ustanovu zavodskog tipa, upućivanje u specijalizovanu ustanovu).

Koja će se od vaspitnih mjera primijeniti u konkretnom slučaju zavisi od više stvari o kojima sud vodi računa prilikom izricanja vaspitne mjere.

Uzima se u obzir uzrast, zrelost maloljetnika i druga njegova lična svojstva, stepen vaspitne zapuštenosti, prilike u kojima živi, težina krivičnog djela, pobude iz kojih je krivično djelo učinjeno, ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, a posebno da li je spriječio ili pokušao da spriječi nastupanje štetne posljedice, odnos prema oštećenom.

Koja će od vaspitnih mjera biti određena zavisi i od drugih okolnosti koje mogu da doprinesu da se vaspitnom mjerom najbolje postigne njena svrha.

Podsjećamo da se kao oštećeno, definiše lice na čiju je štetu učinjeno krivično djelo.

Ukoliko je učinilac krivičnog djela mlađi maloljetnik njemu se može odrediti jedino neka od propisanih vaspitnih mjera.

MALOLJETNIČKI ZATVOR

Kazna maloljetničkog zatvora može se izreći starijem maloljetniku koji je učinio krivično djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora preko pet godina, kad zbog visokog stepena njegove krivice, vaspitne zapuštenosti, okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno, kao i prirode i težine krivičnog djela očigledno ne bi bilo opravdano izreći vaspitnu mjeru.

Stariji maloljetnik, kao što smo prethodno naveli, definiše se kao lice koje je napunilo 16, a nije napunilo 18 godina.

Kazna maloljetničkog zatvora ne može biti kraća od šest mjeseci, niti duža od pet godina.

Izuzetno, za krivična djela za koja je kao najmanja kazna propisana kazna zatvora od deset godina može se izreći kazna maloljetničkog zatvora u trajanju do deset godina.

**Maloljetničkim zatvorom
može se kazniti samo stariji
maloljetnik - lice između
16 i 18 godina.**

Sud može starijem maloljetniku da izrekne kaznu maloljetničkog zatvora i za vrijeme trajanja vaspitne mjere.

Ukoliko se stariji maloljetnik osudi na kaznu maloljetničkog zatvora, u tom slučaju vaspitna mjera prestaje kada stariji maloljetnik započne izdržavanje kazne.

MJERE BEZBJEDNOSTI

Mjere bezbjednosti podrazumijevaju:

1. obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi;
2. obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi;
3. obavezno liječenje narkomana;
4. obavezno liječenje alkoholičara;
5. oduzimanje predmeta i protjerivanje stranaca.

**Mjere bezbjednosti
ne mogu da budu
određene mlađem
maloljetniku.**

ZAŠTITA MALOLJETNIH LICA UČESNIKA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Ukoliko je krivičnim djelom oštećeno maloljetno lice ili se ono sasluša kao svjedok u krivičnom postupku prema njemu su zakonom propisane posebne mjere zaštite.

To prije svega podrazumijeva obavezu svih učesnika u postupku, organa i ustanova od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, kao i medija da štite privatnost maloljetnog lica, uključujući zaštitu njegovog identiteta, kao i zaštitu podataka koji mogu da otkriju njegov identitet.

Zakonom je propisano da bilo koja informacija koja bi mogla ukazati na identitet maloljetnog lica koje je oštećeno krivičnim djelom ili

je svjedok u postupku ne može da bude objavljena bez izričite dozvole sudije, odnosno državnog tužioca koji postupuje u predmetu.

Postupanje u slučajevima u kojima se kao oštećena lica ili svjedoci pojavljuju maloljetna lica definiše se kao obazrivo postupanje.

To znači da u ovakvom krivičnom postupku po pravilu, postupaju lica koja su stekla posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učioniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku.

Tužioci ili sudije za maloljetnike, prilikom donošenja odluka, vode računa o uzrastu, ličnim svojstvima, obrazovanju i prilikama u kojima živi maloljetno lice.

Oštećenim maloljetnim licima kao i maloljetnicima koji su svjedoci u krivičnim postupkom zakonom je propisana zaštita identiteta.

PRAVA MALOLJETNIKA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Ukoliko maloljetno lice dobije poziv na saslušanje od državnog tužioca, to znači da je neko podnio krivičnu prijavu protiv njega.

Sa maloljetnim licem za koje se sumnja da je prekršilo zakon razgovaraće tužilac za maloljetnike. Riječ je o tužiocima koji imaju dodatna znanja za postupanje prema maloljetnim licima koja su učinila krivično djelo.

Tužilac upoznaje maloljetnika sa sadržajem prijave, kao i sa krivičnim djelom koje mu se stavlja na teret, odnosno sa krivičnim djelom za koje se maloljetnik sumnjiči.

Maloljetnik se na salušanju upoznaje i sa svojim pravima, a jedno od njih je da odluči da li želi da iznese odbranu ili ne.

Ukoliko maloljetnik želi da iznese svoju odbranu, on tokom saslušanja može da ispriča šta se desilo i da odgovara na pitanja tužioca.

Kako bi razumio svaku fazu postupka, kao i djelo koje mu se stavlja na teret i maloljetnik, za kog se sumnja da je prekršio zakon, ima pravo da postavlja pitanja i dobija neophodne informacije.

Državnim službenicima za maloljetnike pomažu predstavnici Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva, socijalni radnici, pedagozi ili psiholozi, koji maloljetno lice pripremaju za razgovor sa tužiocem za maloljetnike.

Predstavnici Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva pomažu da postupak koji se vodi bude prilagođen maloljetnom licu.

Maloljetno, baš kao i punoljetno lice ima pravo na advokata koji prisustvuje saslušanju i učestvuje u daljem toku postupka štiteći interese i prava maloljetnog lica.

Nakon saslušanja u državnom tužilaštvu donosi se odluka u skladu sa zakonom.

Ukoliko državni tužilac za maloljetnike odluči da ne postoje dokazi o krivičnom djelu, donijeće odluku o obustavi postupka.

S druge strane, u slučaju da je donijeta odluka da je maloljetno lice prekršilo zakon državni tužilac može da odredi neku od alternativnih mjera koje su propisane zakonom. To, su, kao što je prethodno navedeno, opomena i vaspitni nalog. Za primjenu bilo koje od ovih

mjera pred tužilaštvom neophodan je pristanak roditelja ili staratelja maloljetnog lica.

Ukoliko državni tužilac za maloljetnike donese odluku da je riječ o ozbiljnijem kršenju zakona i da je u odnosu na maloljetnika potrebno primijeniti vaspitne mjere u dužem periodu, slučaj se dalje rješava pred sudom.

Sud je naredna adresa i ukoliko maloljetno lice negira da je učinilo krivično djelo koje mu se stavlja na teret na sudu se to mora dokazati.

To znači da državni tužilac za maloljetnike predlaže sudiji za maloljetnike da se maloljetnom licu izreknu vaspitne mjere ili kazne. Konačnu odluku sudija za maloljetnike donosi nakon saslušanja svih učesnika u postupku. Odluka može biti neka od prethodno navedenih vaspitnih mjera ili kazna maloljetničkog zatvora ili mjera obezbjeđenja.

Podsjećamo da je za mlađe maloljetnike, odnosno lica između 14 i 16 godina, moguće izreći samo vaspitne mjere.

Mlađi maloljetnik je lice koje je navršilo 14, a nije navršilo 16 godina. Mlađem maloljetniku se, kao sankcija, mogu izreći samo vaspitne mjere.

ZNAČENJE POJMOVA

Svjesne činjenice da se u pravosuđu (tužilaštvu i sudstvu) koristi terminologija koja vam nije u potpunosti razumljiva u ovom poglavlju nastojali smo da vam na jednostavan način objasnimo termine koje ste mogli da čujete.

Oštećeni - lice čije je lično ili imovinsko pravo povrijeđeno ili ugroženo krivičnim djelom.

Osumnjičeni - lice prema kome je nadležni državni organ preduzeo neku radnju zbog postojanja osnova sumnje da je učinilo krivično djelo.

Osnov sumnje - skup činjenica koji ukazuje da je određeno lice učinilo krivično djelo. Manji stepen izvjesnosti da je određeno lice učinilo krivično djelo.

Osnovana sumnja - veći stepen izvjesnosti da je određeno lice učinilo krivično djelo

Izviđaj - faza postupka koja podrazumijeva postojanje osnova sumnje da je određeno lice učinilo krivično djelo.

Istraga - faza postupka koja podrazumijeva postojanje osnovane sumnje da je određeno lice učinilo krivično djelo.

Saslušanje - radnja tokom koje se uzima izjava od maloljetnika, a potom mu državni tužilac, branilac, advokat oštećenog ili sudija postavljaju pitanja.

Dokaz - podaci na osnovu kojih se utvrđuje šta se dogodilo u konkretnom slučaju. To mogu biti izjave svjedoka, snimci, fotografije, odjeća...

Svjedok - lice koje ima određena saznanja o događaju koji se desio ili o nečemu što može biti važno za postupak

ZAKLJUČAK

Dragi srednjoškolci,

nadamo se da smo vam kroz ovaj Priručnik približili nadležnosti Državnog tužilaštva i postupanja u predmetima u koja su uključena i maloljetna lica.

Na samom kraju bismo vas podsjetile da svaki oblik nasilja, psihičkog ili fizičkog zlostavljanja predstavlja krivično djelo.

Svi ćemo doprinijeti da naše društvo bude bezbjednije ukoliko prijavimo krivično djelo, za koje imamo informacije, odnosno saznanja da se dogodilo.

Krivično djelo možete prijaviti bilo kom državnom organu i oni će informaciju o tome dostaviti nadležnom državnom tužilaštvu.

Državna tužilaštva će preduzeti zakonom predviđene mjere i radnje kako bi se lice u odnosu na koje je učinjeno krivično djelo na adekvatan način zaštitilo.

Imajte na umu da je prijavljivanje krivičnog djela koje je učinjeno na štetu maloljetnog lica zakonska obaveza.

Zato vas pozivamo da ne žmurite pred nasiljem i da ga prijavljujete!

Svaki građanin ima obavezu da prijavi krivično djelo ukoliko je ono učinjeno na štetu maloljetnog lica.

AUTORKE:

Sanja Jovićević,
specijalna tužiteljka

Državna tužiteljka sa višedecenijskim iskustvom. Specijalna tužiteljka od 2016.godine. Prethodno obavljala funkcije državne tužiteljke u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici i Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, u kom je i zasnovala radni odnos kao pripravnica, nakon toga i savjetnica.

Mentorka Savjeta Evrope na teme „Borba protiv trgovine ljudima“, „Proceduralne zaštitne mjere u krivičnom postupku i prava žrtava“ i „Zaštita životne sredine i ljudska prava“;

Predavačica Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu.

Članica Tužilačkog savjeta iz reda državnih tužilaca.

Članica Komisije za polaganje pravosudnog ispita određena rješenjem Ministra pravde, ljudskih i manjinskih prava.

U braku sa Vasom, majka Matije i Marije.

Dragana Maljević, *komunikološkinja*

Magistrica medija i komunikacija.

Savjetnica za odnose s javnošću u kabinetu vrhovnog državnog tužioca. Angažovanju u Tužilaštvu prethodila višegodišnja karijera u elektronskim medijima u Crnoj Gori, tokom koje je i nagrađena za svoj rad, na regionalnom festivalu TV minijatura.

Medijatorka, trenerica za javni nastup, odnose sa medijima.

Autorka publikacije: Priručnik za medijski nastup za nosioce pravosudne funkcije.

Koautorka publikacije za predstavnike medijske zajednice "Da nas bolje razumijete", kao i publikacija: "Vodič kroz krivični postupak i razvoj komunikacijskih vještina" i "Strategija i metodologija kriznog komuniciranja tužilaštva i javnosti".

Usavršavala se na brojnim obukama u zemlji i inostranstvu.

U braku sa Ivanom, majka Alekse i Hane.

Štampanje publikacije je omogućeno uz finansijsku podršku Evropske unije i Savjeta Evrope. Sadržaj je isključiva odgovornost autora/autorke i ni u kom slučaju ne predstavlja zvanične stavove Evropske unije ni Savjeta Evrope.